

Yeni mfredat !

TYT- AYT TARİH

1

**TARİH 11 5. ÜNİTE
SERMAYE VE EMEK**

KLASİK ÜRETİM VE ENDÜSTRİYEL ÜRETİM

KLASİK ÜRETİM VE ENDÜSTRİYEL ÜRETİM

- Sanayi İnkılabı Öncesindeki Üretim Organizasyonları
- Endüstriyel Üretime Geçiş
- Sanayi İnkılabı
- Klasik Üretim (Zirai Üretim ve Zanaat Üretimi)
- Endüstriyel Üretim

Sanayi İnkılabı Öncesindeki Üretim Organizasyonları

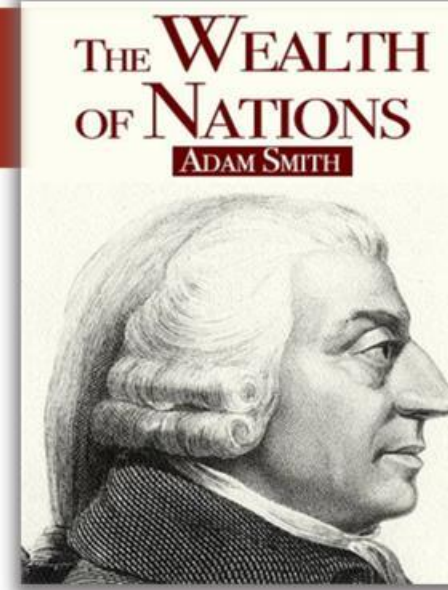

Sanayi İnkılabı öncesindeki üretim organizasyonları dörde ayrılır:

- **Kölelik** düzeni: İnsanlık tarihinin bilinen ilk toplum yapısı köleci toplum düzenidir.
- **Feodal düzen**: Orta Çağ'da ise feodal sistem üzerine kurulu bir toplum düzeni ve üretim yapısı mevcuttu.
- **Atölye** tipi üretim: Atölye tipi üretimde, belirli bir zanaat çerçevesinde yeterli bir beceriye ulaşmak için uzmanlaşmak söz konusuydu. Çalışanlar genel olarak usta kalfa ve çırak şeklinde sınıflandırılmıştı.
- **Manifaktür (imalat) dönem**: Manifaktür, XVI. yüzyıl ile XIX. yüzyıl arasında fabrika sistemine doğru geçişi ifade eden **makine yardımı ile yapılan üretim tarzıdır.**

Endüstriyel Üretime Geçiş

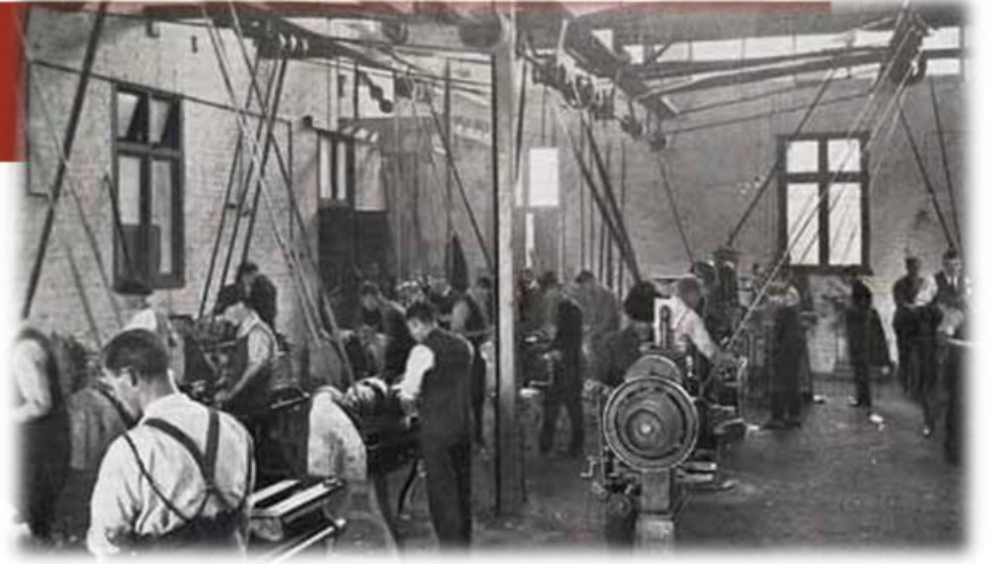

Adam Smith ve Ulusların Zenginliği

- XVIII. yüzyıl Avrupası'nda sanayi hamleleri **küçük imalathanelerin** kurulmasıyla başladı.
- Bu durum XVIII. yüzyılın sonunda başlayacak ve bir sonraki yüzyıla adını verecek olan “**Sanayi İnkılabı**” öncesi **ön sanayileşmenin** temellerini oluşturdu.
- **Sanayi İnkılabı'nın** ilk dönemlerinde genellikle insan, hayvan, su ve rüzgâr gücüyle çalışan küçük tesisler ve atölyeler vardı.
- Esnaf ve zanaatkârlar faaliyetlerini **lonca** sistemine bağlı olarak yürütüyorlardı.
- **Adam Smith (Edim Smit)**, “**Milletlerin Zenginliği**” adlı eserinde klasik üretim sisteminin yeni üretim yapılarını engellediğini, bu yüzden **loncaların kapatılması gerektiğini savundu.**

Endüstriyel Üretime Geçiş

- Sanayi İnkılabı öncesinde sosyal, idari ve dinî tarafları iyi işleyerek toplumda düzen ve ahengi sağlamış olan **lonca sistemi yeni gelişmelere ayak uyduramadı.**
- Ustalık belgesinin babadan oğula miras yoluyla geçişi veya para ile ustalık belgesinin satın alınması gibi durumlardan dolayı loncaların kapatılması gündeme geldi.
- **1789 Fransız İhtilali'nden sonra Fransa'da 1835 yılında da İngiltere'de loncalar kaldırıldı.**

Sanayi İnkılabı

- Sanayi İnkılabı'yla **makine gücünün** hâkim olduğu üretim tarzına geçilmiştir.
- Sanayi İnkılabı XVIII. yüzyılda **İngiltere**'de ortaya çıktı.
- İngiltere'de 1760 yılında **James Watt (Ceymıs Vat)** “**buhar makinesini**” icat etti. Böylece sanayide insan gücü yerine makine kullanımını yaygınlaştı.
- Bu tarz üretim, **tekstil sektöründen** başlayarak diğer sektörlerle de yayılmıştır.
- Yeni teknolojik buluşlar ve aletlerle **üretim hızı arttı**. Seri üretimle birlikte **ürün miktarı da arttı**.
- Ortaya çıkan teknolojik gelişmeler sanayi ve ulaşımda yaşanan yeni ilerlemelerle ham madde ve pazar ihtiyacını ortaya çıkardı.

Klasik üretim ile endüstriyel üretim arasındaki farklar

Klasik Üretim (Zirai Üretim ve Zanaat Üretimi)

- Üretimde el emeği ön plandadır.
- Üretim küçük atölyelerde sınırlı sayıda gerçekleştirilir.
- İş bölümünde geleneksel eğitimden yararlanır.
- Üretim teknolojisi basittir.
- Üretimde çalışan sayısı sınırlıdır.
- Üretim araçlarının mülkiyeti zanaatkâra aittir.
- Üretim ve satış aynı mekânda gerçekleşmektedir.

Endüstriyel Üretim

- Üretimde makineleşme ön plandadır.
- Üretim fabrikalarda seri hâlde ve yüksek miktarlarda yapılır.
- İş bölümünde modern eğitimden faydalanılır.
- Üretimde gelişmiş teknolojiler kullanılır.
- Çalışan sayısı binlerle ifade edilir.
- Üretim araçlarının mülkiyeti fabrika/firma sahibine aittir.
- Üretim fabrikalarda, satışlar iç ve dış pazarlarda yapılır.

